List 29. **NOVICE** Tečaj XXXVII.

gospodarske, obrtniške in narodne.

zhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 16. julija 1879.

Obseg: Opis nekaterih sadnemu drevju škodljivih mrčesov. (Dal.) — Gospodarske skušnje. — Gospodarske novice. — O vcenitvi zemljišč za uravnavo zemljiškega davka. — Prvi avstrijski ribiški zbor v Kameru poleg aterskega jezera v gornji Avstriji 2. in 3. dne junija. — Trgovske novice. — Slovensko slovstvo. — Je li res nemštvo v nevarnosti? — Mnogovrstne novice. — Dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Opis nekaterih sadnemu drevju škodljivih mrčesov.

B. Hrošči, rilčkarji ali ubadarji.

(Dalje.)

8. Popkar, rujavček, zelenorilčkar (der braune Grünrüssler, Phyllobius oblongus. *L.*). Njegova zgornja krilca so rujava, je fino poraščen, ima kratek in širok rilček; dolg je 5 do 6 milimetrov. Sadnemu drevju zadaja s tem veliko škodo, da ravno se razvijajoče popke (zelenje) razjeda; ta škoda je tem veča, kolikor bolj hladno vreme drevesno vegetacijo zadržuje.

Z otresanjem na rjuhe pod drevo raztegnjene se more kolikor toliko ugonobiti.

9. Trtar, tukaj ga imenujejo: trtúr; Vipavci pa: trtanelj, listni povaljkar (der Weinlaubrüsselkäfer; Rhynchites betuleti. *Fbr.*). Ta višnjevo- ali pa zeleno-zlati rilčkar dolg je z rilčkom vred 6 do 8 milimetrov; zeleni ima bakreno-bronciran rilček, noge in obrobek života, višnjevi nasprotno pa zelenkasto-broncirane te dele. — Trtar pomladi striže trtne mladike, katere zvenejo in vsahnejo, ter s tem po vinogradih dostikrat občutljivo škodo napravlja; dalje zajeda ob pecljih trtino perje, katerega potem smodki enako skupaj povije in v take povaljke po 3 do 10 ovalnih, belkasto-rumenih, polprozornih jajčic babica znese, katera pa pozneje rujavkasta in slednjič temno-sivkasta postanejo, iz katerih se v 8—14 dneh male valjaste ličinke izvalé in povito perje počasi popolnoma razjedó. Ravno tako kot trtino povija in vničuje tudi perje sadnega in gozdnega listnatega drevja, najraje pa oškoduje trte. Ta nesnaga zabubuje in dovrši se edino le v zemlji.

Edini pripomoček, vničevati tega škodljivca, je, da se pomladi ob hladnem vremenu na rjuhe pod drevo ali pa pod latnike razpoložene otresa in pomorí. Pozneje, to je konec meseca maja in junija, more se tudi na tisoče njegove zalege vkončati, katera se v listnih, smodkam podobnih zavitkih nahaja; te je lahko dobiti in obrati, ker so pri listnem drevji v nekoliko dneh rujavo-črni, na trtah pa rumeno-rujavkasti. Na nizkem drevji in trtah se z roko oberó, na visokem pa z gosenčnimi škarjami odstrižejo in brez odloga sežgó. Pravi mojster za to delo je pa zopet le šolska mladina; meni je letos v enem samem tednu nad 80.000 takih zavitkov v šolo prinesla, katere smo kar pred šolsko pečjo popalili.

10. Jabolčni lubadar (der Apfelborkenkäfer; Bostrychus dispar. *H.*). Kebrček ta je $^1/_3$ centimetra dolg; njegova krilca so rujavo-rudeče v črno prehajajoče barve; ima črno-višnjevo glavo in dolg vrat. Ličinka njegova je navadno bela, sem ter tje tudi v rudečkasto barvo prehajajoča; proti glavi je vedno krepkejša in debelejša. — Kebrc živi pod kožo jabolčnega drevja, si zajeda pod njo v ličnjevinasto plast svoje prehode proti drevesnemu vrhu, kjer prezimuje. Oplojena babica ob teh prehodih pomladi polaga posamezno svoja jajčica, iz katerih 14 dni pozneje uže ličinke izlezejo in potem na vse straní pod kožo nove rove vrtajo, po katerih drevesni sok na veliko škodo celemu drevesu odteka. Da se ta kukec na kakem drevesu nahaja, spoznati more se po solzečem se soku iz skorjinih luknjic in pa po nakopičenem prahu, kojega ta škodljivec izpod lubja na vhod luknjic izriva.

Pokončevanje njegovo doseže se nekoliko s tem, da se prec, ko se njegova sled na drevesu opazi, s primernim dratom prebode in umorí, ali pa, da se izreže in tako napravljena rana dobro zamaže. Tako izrezani deli drevesne skorije morajo se pa skrbno pobrati in odstraniti, — najbolje jih je sežgati. Na ta način pokončá se od ene same babice do 60 jajčic, katera so kot makovo zrno velika. —

Prihodnjič opišem drevesne uši.

Gospodarske skušnje.

* *Zatuhli oves popraviti.* Po gotovih skušnjah, na debelo napravljenih, se dá zatuhlemu ovsu pa tudi drugemu žitu prav lahko in z zeló majhnimi stroški smrad popolnoma odpraviti, tako, da je zopet dober in zdrav, če se med 25 hektolitrov *) tacega ovsa 1 hektoliter navadnega oglja, v prah zmletega pomeša in večkrat z lopatami premeče. Tako premešani kup naj leží kakih 8 dni, potem naj se preišče oves, ali je zatuhlost zgubil ali ne. Če ima še zatuhli duh, se to še enkrat z ogljem pomeša in potem čez 8 ali 14 dni zopet preišče. Zdaj je gotovo, da je oves zatuhli duh zgubil. Oves se potem po veternici ogljenega prahú očisti. Če oves ni

*) 1 hektoliter znaša po stari meri dva mernika in 10 maslnov.

preveč zatuhel, zadostuje uže enkratno pomešanje z ogljem. — Za magazine je to zeló važno, pa tudi za vsacega gospodarja, če je oves po mlatvi vlažen bil in potem zatuhel postal.

* *Kako gladek in trden skedenj ali pod napraviti.* Leseni podi so večkrat zato napačni, ker se v njih naredijo špranje in razpoke, v katerih pri mlačvi žitna zrna obležijo. Tudi je les dandanes drag.

Popolno gladki in trdni podi brez razpoke se dadó pa napraviti iz ilovice, in sicer tako-le: Vzame se dobre mastne ilovice, katere se za 45 do 48 centimetrov *) na debelo nanosi, katero več mož več ur zaporedoma z nogami dobro uteptajo. Teptá se pa ilovica tako, da stopinja tikoma zraven stopinje pride, in nobena globina vmes ne ostane, ampak da je cela plošnjava popolnoma ravna. Potem se dile položijo čez ne še popolno suho ilovico, in na te dile se vstopijo možaki, kateri ilovico s tako imenovanimi ovni enakomerno nabijajo tako, da od enega konca podú začenši pridejo do druzega konca. Zdaj se pustí pod dva do tri dni sušiti, in potem se s cepci dobro potolče in potem pustí zopet en dan sušiti se. Če je kje kaka razpoka videti, se s cepci zatolče. Po vsem tem se pod z volovsko krvjó polije in z metlo enakomerno po vsem podu razbriše, na to pa še s presejano škajo (Hammerschlag) potrese in še enkrat do dobrega potolče, da je pod trden, raven in brez razpók. —

Dadó se pa trdni podi napraviti tudi s premogovim pepelom in ugašenim apnom, pa tudi s cementom portlandskim.

* *Če kobila ne pušča žrebeta k vimenu.* Poljski posestnik Matczinsky svetuje sledeči priprosti pomoček. V čisti vodi raztopi naj se solí kolikor se le more, in s to slano vodo naj se umivajo sesca kobili, katera ne pušča k sebi žrebeta. Ta gospodar trdi, da ga to sredstvo nikoli ni goljufalo. Slana voda, ki je bila enkrat narejena, more se držati, dokler se vsa ne porabi.

Gospodarske novice.

Kaj se bode obravnavalo v letošnjem shodu vinorejcev na Dunaji?

22., 23., 24. in 25. dne septembra bode drugi vinorejski shod na Dunaji. Ker bo ta zbor razpravljal važne rečí, utegne gotovo mikati tudi slovenske vinorejce, da zvedó razprave navedenega shoda.

Obravnavala se bodo sledeča vprašanja:

1. Ali se je kaj novih izkušinj in iznajdeb naredilo o zatiranji trtne uši „Phylloxera“ imenovane?

2. Katerih postavnih določb bilo bi treba, da bi se ubranilo razširjanje trtne uši po še zdravih nogradih?

3. Kaj se ima razumeti pod umetnim vinom (Kunstwein)? Ali je v Avstriji kaj take vinoreji škodljive obrtnije, katera izdeluje umetna vina, in, če je, kakošnih postav bilo bi treba za varstvo vinoreje in vinske kupčije?

4. Kakošne colnine za izvožnjo in vvožnjo na prid avstrijski vinoreji bi bilo želeti?

5. Ali so zeló hvaljeni pomočki za brambo škode po slani res priporočila vredni in kaj bi se moglo postavno storiti za odškodovanje poškodovanih nogradov z odpustom davka?

6. Zadnja leta je v nogradih južnih dežel Avstrije črni palež (schwarzer Brenner) veliko škodo včinil, zato nastaje vprašanje, kako bi se dalo temu novemu nevarnemu sovražniku naših nogradov v okom priti?

7. Ali je kaj gotovih skušinj za obdelovanje nogradov s plugom, namesti da se z roko obdeljujejo?

8. Kateri umetni gnoji se smejo priporočati v vinogradih in kako naj se rabijo?

9. Katera nova plemena grozdja se morejo po različnih razmerah avstrijskim vinorejcem priporočati, in katera so se uže dozdaj dobro potrdila?

10. Kako naj mali vinorejci ravnajo svoja vina, da jih napravijo tako, da bodo lahko kupca dobila?

11. Katero orodje se je v kletarstvu zadnji čas dobro skazalo?

12. Ali so kemikarji in fizijologi zadnji čas kaj iznašli, kar ima za vinorejo ali kletarstvo dejansko vrednost?

*) 1 centimeter je po stari meri pol cole.

Dvojna razstava septembra meseca v Pragi.

Kmetijski klub za Česko napravi z deželnimi društvi obrtnij za sladkor, pivo, špirit in mlinske pridelke 27., 28., 29. in 30. dne septembra t. l. na razstavnem prostoru v Bubenškem parku v Pragi mednarodno razstavo za kmetijsko obrtnijo. Oglasila za to razstavo sprejema do 15. dne t. l. razstavni odbor v pisarni kmetijskega kluba v Pragi na Vaclavem trgu št. 18 (Ausstellungscomité im Bureau des landw. Club zu Prag, Wenzelsplatz 18). — Ravno tiste dni in v tistem parku v Pragi napravi sadjerejsko društvo česko mednarodno razstavo sadja. Oglasila za to razstavo sprejema do 1. dne septembra t. l. društveni odbor v Pragi (Obstbaumzuchtverein in Prag). — Natančneje stvarí o teh razstavah se izvedó pri omenjenih odborih v Pragi, program teh razstav se pa tudi dobí v pisarni trgovske in obrtnijske zbornice ljubljanske.

Prvi avstrijski ribiški zbor

v Kameru poleg aterskega jezera v gornji Avstriji

2. in 3. dne junija.

Naj tudi „Novice“ tistim svojim bralcem, ki se za ribštvo zanimajo, kaj malega poročajo o tem shodu, ki ga je osnoval klub riborejcev v Lincu.

Krasno atersko jezero je o binkoštih privabilo lepo število mož, ki imajo veselje do ribštva, posebno iz gornje Avstrije; prišlo jih je nekaj tudi iz doljne Avstrije, Štajarskega, Salcburškega in Moravskega, tudi Nemčija je bila zastopana; zastopnik ministerstva kmetijstva je bil c. k. dvorni svetnik vitez Rinaldini.

Zboru predsedoval je prvi dan baron Washington, predsednik družbe kmetijske štajarske. Med obravnavami je bil ta dan najvažnejši predlog: naj se na Dunaji ustanoví avstrijska ribiška družba, v kateri so zastopana ribiška društva vseh dežel avstrijskih. Al ta predlog je našel mnogo protivnikov in zato pride v obravnavo v drugem shodu prihodnje leto, med tem pa naj klub v Lincu dela na to, da se v vsaki deželi avstrijski osnuje družba ribiška.

Drugi predlog je povdarjal potrebo posebnega časnika za ribiške zadeve, in sprejet je bil sklep, naj se velecenjeni časnik v Stetinu „Deutsche Fischerzeitung“ sprejme za glasilo avstrijskih ribiških društev.

Potem je gosp. Haak, vodja nemške ribiške naprave poleg Hüningen-a, razkladal koristi potujočih rib (Wanderfische), ki vsako leto potujejo v morja, se ondi debelijo in tako pitane se vrnejo v svoje reke domú ter ribčem velik dobiček naklanjajo. Za ta namen je bil od gosp. Haaka za reke nasvetovan kaliforniški

losos (californischer Lachs), za jezera pa žlahna riba, „madue-marena“ imenovana, ker se lahko vsaki vodi privadi in hitro raste in debeli. — Obe ti ribi ste bili v majhnih posodah živi razpostavljeni.

Dalje je govoril nadgozdar Will iz Šmartna o nadzorstvu ribjih vodá; predlog njegov je bil izročen upravnemu ribiškemu klubu.

S tem so bile končane obravnave prvega poldneva; popoldne po skupnem obedu so gostje ogledovali veliko razstavo rib in ribic.

Drugi dan zborovanja je veljal posebno ribiškim avstrijskim zadevam. Gospoda Hermann in Danner sta predlagala ustanovitev zveze gornje-avstrijskih riborejcev, ki naj bi delali na to, da se odstranijo napake, katere ovirajo in zatirajo napredek ribštva.

S tem se je končal prvi zbor avstrijskih riborejcev. Ministerstva svetnik gosp. Rinaldini je delil državne medalije posebno odličnim 5 riborejcem in 1 medalijo mehanični mrežarnici v Itzehoe-u v Holštajnu na Nemškem.

O vcenitvi zemljišč za uravnavo zemljiškega davka.

Meseca junija se je na Kranjskem vcenitev zemljišč sledeče nadaljevala:

A. Zemljišč poljskih se je vcenilo:

v cenitvenem okraji:

Kočevskem v 11 občinah s	30.244	parcelami
Postojnskem v 14 občinah s	24.185	„
Črnomaljskem v 5 občinah s	15.099	„
Novomeškem v 7 občinah s	14.448	„
Logaškem v 15 občinah z	11.639	„
Krškem v 9 občinah s . .	10.570	„
Ljubljanskem v 6 občinah s	10.192	„
Kranjskem v 14 občinah z .	9.130	„
Litijskem v 6 občinah z .	8.507	„
skupaj v 87 občinah s	134.014	parcelami

B. Gozdov se je vcenilo:

v cenitvenem okraji:

Novomeškem v 19 občinah z	19.957	orali
Radoljškem v 6 občinah z	18.151	„
Kranjskem v 14 občinah s	14.297	„
Kočevskem v 12 občinah z	10.751	„
Ljubljanskem v 10 občinah z	8.122	„
Logaškem v 15 občinah s .	5.380	„
Postojnskem v 9 občinah s .	784	„
skupaj v 85 občinah s	77.442	orali.

Do konca junija letošnjega leta se je vcenitev končala:

A. Poljskih zemljišč:

v cenitvenem okraju radoljškem, kamniškem, logaškem in litijskem.

B. Gozdnih zemljišč:

v cenitvenem okraju kranjskem, kamniškem, ljubljanskem, litijskem, krškem in črnomaljskem.

Trgovske novice.

Tržno poročilo iz Trsta 12. julija 1879.

Trgovina še vedno miruje, le tu pa tam dohajajo nekatera poročila.

Kava — nizke vrste „Rio“ pa tudi fine vrste „Ceylon“ je znamenito ceneja; vsled tega izbudile so se poprašanja iz dežele ter oddale se uže izdatne množine; vse kaže, da prilika za nakupovanje je istinito ugodna, iz Angleške in iz kolonij došle so nam više cene, vsled katerih zahtevajo imetniki 2 fl. več nego pred 14 dnevi. Mi prodajamo danes: Rio dobro navadno po 64 fl., dobro srednjo po 70 fl., izborno po 75 fl., najizbornejšo po 80 fl., izbrano po 85 fl.; Santos po 90 fl., Java po 97 fl.; Portoriko po 120 fl., Malabar naravno po 98 fl.; Ceylon, drobnega zrna po 120 fl., srednjega zrna po 128 fl., debelega zrna od 132 fl. do 145 fl.; Moka po 120 fl.

Olje — naglo podraženje tega blaga — če tudi noben strokovnjak ni mogel slutiti znižanja cen — zgodilo se je vendar nenadoma, — današnje cene so: olje oljčino jedilno po kakovosti od 45 do 52 fl., namizno po kakovosti od 60 do 70 fl., tako imenovano „Aix“ po 73 fl.

Južno sadje — trgovine malo, poprašuje se vendar po blagu, katero se je ohranilo v dobri kakovosti, ter plačuje se po stalnih cenah. Grozdiče „Zante“ po 18 fl., grozdje „Elemé“ po 24 fl., smokve v vencih po 20 fl., rožiči po 7 fl. 50 kr. do 8 fl. 50 kr.

Vse te cene razumijo se za vsakih 100 kilogr. tu iz magazina brez colnine proti točnemu plačilu z 2% odbitka ali pa na 3 mesece brez odbitka.

Rajž — nizke vrste nekoliko ceneje, a fineje vrste 1% dražje, namreč: rajž italijanski navaden po 18½ fl., pol izborn po 20 fl., izborn od 21¼ do 22¼ fl., najizbornejši po 23½ fl. Rangon prve vrste po 16¾, druge vrste po 16 fl.

Mast in slanina. — Cene tega blagá povzdigujejo se, posebno slanina, katero dobiva se tukaj primeroma še zmirom ceneje nego v izvirnih krajih. — Mast „Fairbanks“ po 42 fl., „Bancroft“ po 45 fl. — Slanina, blago „Squire“ po debelosti od 33 do 36 fl., blago „Anchor“ po debelosti od 37 do 38½ fl.

Petroleju znižale so se cene in sicer tako, da je skoro nemogoče, da bi še bolj padle, tedaj bil bi skoraj ugoden čas za nakupovanje za mesec september, oktober, november in december, ker izgubiti moglo bi se malo odstotkov, med tem, ko se primeroma lahko veliko vdobi; — za september, oktober, november in december prodajamo petrolej v izvornih sodčekih po 10½ do 10¾ fl.; ročno blago veljá 11 fl.

Domači pridelki. — Kakor smo zadnjič opazili, raba fižola je skoraj končala, vendar plačuje se dobro: koks po 9 do 9½ fl., kanarin po 9 do 9½ fl., in bohinec, ako je lep in čist, po 9½ do 10 fl.; maslo prve vrste po 84 do 86 fl.

Vse te cene razumejo se za vsakih 100 kilogr. iz magazina brez colnine proti točnemu plačilu brez odbitka.

Tudi vse tisto blago, ki tu ni zaznamovano, preskrbujemo po najnižji tržni ceni.

Jos. Pipan & Comp.
Via S. Giovanni Nr. 6.

Slovansko slovstvo.

* *Poziv na 2. tečaj „slavjanskega almanaha“.* „Slavjanski almanah“, ki je šel letos prvikrat v goste na sever i na jug med brate Slavjane, sprejet je bil povsod nepričakovano prijazno. Razni veljavni listi, politični i beletristični, razgovarjali so se o tej knjigi enako dobrohotno i ugodno. Tudi oni, kateri so ostro sodili, odobravali so namen „almanahov“, hvalili i priporočevali so njega nadaljnje izdajanje.

Tako ugodno pripoznavanje je napotilo izdatelja i urednike na izdajo drugega letnika „slavjanskega almanaha“.

*

Prva skrb pri tem delovanji nam bode, da se doseže namen „almanahov“ vedno popolniše. Na to stran nam bodo v prid lastne skušnje pri prvem letniku i premišljeni soveti, katere so nam dali presojevalci v javnih listih.

„Almanahu“ je dana velika naloga, ker želí seznaniti občinstvo z obliko i z duhom, ki se kaže v raznih jezikih slavjanskega plemena. Ali poleg tega prvega i najsplošnejšega namena hoče „almanah“ podajati čitateljem take snovi, ki osvetljujejo posebnosti slavjanskih narodnosti. Zato je za „almanah“ samo tako gradivo pripravno, ki v leposlovnih, če tudi prav kratkih izdelkih označuje mišljenje i čutjenje dotičnih narodov, dalje ki v znanstvenih sestavkih opisuje specifične kulturne strani bodisi občeslavjanske, bodisi take, ki so samosvojstva posameznih slavjanskih vej.

Samo po taki poti utegne tudi mala knjiga v velikosti i osnovi „slavjanskega almanaha“ zares pospeševati duševno spoznavanje slavjanskih narodov. Po taki poti primerjamo različnosti slavjanske med seboj, utrjujemo dobre posebnosti ter jih sprejemljemo drug od druzega, kajti noben slavjanski narod ni tako popolen, da ne bi mogel pridobiti na kako stran duševno pri sorodnem narodu. Po tem je čisto naravno, da vsak pisatelj, ako je Slavjan, pospešuje medsebojno spoznavanje slavjanskega duha.

I v tem določenem smislu obračamo se na korist Slavjanstva do pisateljev vseh slavjanskih narodnosti, da nam pošiljajo svoje umotvore i znanstvene izdelke.

Slavjansko občinstvo pa prosimo, naj se obilno oglaša za zabavo i poduk zares slavjanskega duha. Najprej je potreba, da se spoznavamo ter se učimo po naravni poti z gradivom v roki izražati sočutje do sobratov.

Z obilim naročilom pa je slednjič izdatelju mogoče, skrbeti ne samo za dobro, ampak tudi razmerno debelo i v obliki lepo knjigo.

Knjiga bode obsegala, kakor je iz namena razvidno, kolikor mogoče v vseh slavjanskih pisnih jezikih okoli 24 pôl leposlovne i znanstvene tvarine z razmerno enakim prostorom za vsak slavjanski narod. Cena jej bode, kakor vlani, za predplačnike 1 gold. 20 kr., za književno trgovstvo pa 1 gold. 60 kr. Naročevanje se bode sklenilo koncem leta. Knjiga pa izide začetkom novega leta.

Spisi i novci naj se blagovoljno pošiljajo po naslovu: „Radivoj Poznik, Wien, VIII. Florianigasse 17.“

France Podgornik. Radoslav Pukl.
Radivoj Poznik.

Političnе stvari.

Je li res nemštvo v nevarnosti?

„Zopet se je pričel boj zoper nemštvo v Avstriji!“ Ta glas je uni dan zagnala nova „Preša“ po svetu in popisala potem celo stran z javkanjem in plakanjem, „da je nemštvo v Avstriji v nevarnosti.“ Pretresovaje volitve na Českem, v Galiciji, na Štajarskem in Kranjskem je skušala dokazati to, da zahtevanje narodne enakopravnosti ni nič druzega, ko — zatiranje nemštva v Avstriji.

Prav čudno je res to, kako ta judovsko-liberalni nemški list do tega krika pride. Ker volitve po kmetijskih občinah in nekaterih mestih niso izvršile se po volji Herbstovi in njegovih pajdašev, ker so volilci ravnali se bolj po svoji zdravi pameti, ko po upitji nekaterih privilegiranih nemčurskih politikarjev, zato — kričijo judovski časnikarji — se nemštvo v Avstriji zatira! Nemštvo zatirati hočejo po takem Poljaki, Čehi, Slovenci in nemški Tirolci, ravno tako knezi Liechtenstein, Schwarzenberg in Croy, gg. Greuter, Oelz itd.! Ni li to največa bedarija?*) Kateri jezik bi potem Liechtensteini, Schwarzenbergi, Greuterji in Oelzi, ki so čisti nemci, govorili, čebi jim zatrli nemščino? Bi li potem Štajarsko in Tirolsko porusili, bi li naredili, da bi se tam češki, slovenski ali celó laški govorilo?

Da bi nemštvo zatirali si sami Nemci! Kaj tacega trditi morejo res le listi ustavaške stranke, ki so zavoljo prevračanja resnice znani uže po vsem svetu. Kdor ne priseže dr. Herbstovi zastavi, je zatiralec Nemcev v Avstriji, — kdor ni o vsem njegovih političnih misli, je reakcijonar (nazadnjak), prekucuh! Pravo domoljubje je le Herbstovo; kdor ne gre ž njim, je izdajalec domovine, zaničevalec avstrijskih narodov! Tako pridigova on, njegovi politiki privrženi časniki pa to za njim trobijo.

To je grdo sleparstvo. Ne Čehi ne Poljaki, ne Tirolci ne Slovenci niso zatiralci svobode ali veleizdajalci, oni vsi zaničujejo le in ne marajo onih kričačev, ki so na političnem polji le jezike brusili in prazno slamo mlatili, storili pa nič, vsaj prav nič dobrega ne, in ki bi v prihodnje radi ravno tako delali. Da takim žlobudram volilci ne gredó nič več na limanice, to kaže le, da jih ljudstvo avstrijsko ne mara več, to kaže zdravo pamet ljudstva, ki se je dalo nekoliko časa motiti in slepiti, pa se je zdaj zopet predramilo in izbistrilo ter se upira samovoljnosti nekaterih političnih vedežev in mogotcev. Ali ni res prav zanimiva prikazen to, da v deželi, v kateri je blizo 20 let gospodovala ena in ista stranka, katera je ondašnje ljudstvo s tem z vsakovrstnimi pripomočki za-se strojila, da tam, kjer ni imel nihče moči, krivim prerokom potegniti krinke z obrazov, da v tej deželi — pravimo — spoznanje pravice samo po sebi prodere in „nevedna in neomikana“ množica ljudstva po svoji goli pameti pride do prepričanja, da je to, kar se je dozdaj počenjalo, slabo in da se toraj zastopanje ljudstva mora izročiti drugim možém? Ni li dalje čudno tudi to, da, čeravno ustavaška stranka ima v svojih rokah vse največe in najveljavnejše časnike, kateri politiko sučejo po svoji trmi in uže več ko deset let ljudstvom neprenehoma hvalisajo vladajoče sisteme dobroto, — da toraj vkljub temu časnikarskemu strahovanju je ljudstvo zdaj nasprotnega mnenja postalo in da učitelje take politične dogmatike skozi vrata meče?

Pač se zagrizeni privrženci ustavaške stranke branijo zdaj s tem, da kričijo, da je vlada ta pot pri volitvah roke križem držala. In zavoljo te neutralitete, ki se po konstitucijonalnih pravilih sama po sebi razume, napadajo ministerstvo, in ga dolžijo celó „hudodelstva“! Se ve da so hoteli, da bi bila vlada se zopet tako, kakor Auersperg-Lasserjevo ministerstvo pred 6 leti, vtikala v volitve, da bi se bili tudi zdaj, kakor leta 1873. pod vladnim pritiskom volilni zapisniki pačili, da bi bili zopet vse uradnike na noge spravili,

---

*) Kranjski Kočevarji se gotovo tudi bojijo, da bi jim njih „lepega“ nemškega jezika Slovenci na Kranjskem ne vzeli, sicer ne bi pri volitvah glasovali zmerom Slovencem nasproti! Mar sorodniki „des Herzogs von Gottschee“ ne vedó, da so Slovenci, ko so v deželnem zboru kranjskem šolske postave snovali, zmerom §. 1 tako stilizirali, da učni jezik, izvzemši Kočevje in Weissenfels, je slovenski? Ali ni žive duše v Kočevji, ki bi to svojim ljudem zatajčala, da Slovenci jim prav nič nočejo vzeti, še celó njih krošinj in njih prelepe nemščine ne? Vred.

da bi bili pomagali kandidatom „ustavaške“ stranke do zmage. Ker pa sedanja vlada tega ni storila — čeravno so mnogi uradniki tudi ta pot ustavakom služili — ker se je postavila na čistejše ustavno stališče in je prepustila ljudstvu, izvoliti si poslance po svoji volji, zato lažnjivo-liberalno časnikarstvo natolcuje zdaj ministerstvo, da je „liberalizmu“ nasprotno, da se vrača k reakciji itd., kajti po mislih ustavakov je „liberalizem“ to, če gospoduje nemško-liberalna stranka čez vse druge narode. Narodna ravnopravnost jim je reakcija nazadnjaštvo, federalizem in zatiranje nemštva! Kako dolgo neki se bo še mislilo, da ustavoverci niso ob vso pamet! Volilci so jih uže obsodili in ves drugi pravični svet bo isto storil kmalu. Goljufnemu nemčurskemu liberalizmu je odkljenkalo!

Mnogovrstne novice.

* *Boj s kobilicami.* Neka četa ruske armade, katera je bila zoper Tehince iz Gokčaja poslana, je na poti v Elizavetpol — kakor „Kavkaz“ poroča — na tolike trume kobilic zadela, da se je morala na štaciji Dzigamskojski ustaviti. Drugi dan je četa potovala naprej, al komaj je mogla eno vrst pota prodreti, ker se jej je gosta truma kobilic zoperstavila, katera se je vojakom na obleko, orožje in na obraze vsedla. Poveljnik čete major Lazov je zapovedal streljati na-nje. Vojaki so res streljali, al ogenj ni pregnal nadležnega mrčesa. Vojaki so se morali nazaj umakniti v Dzigamskoj, ker jim nikakor ni bilo mogoče prodreti silnih kobiličnih trum, ki so 35 kvadratnih vrst zemlje posedle.

* *Kinežki zid*, kateremu ga ni para na svetu, popisuje amerikanski inženir Undank, ki v Kini vodi stavbo železnic in je pregledal ta velikanski zid, tako-le: Dolg je 360 nemških milj, visok 18 sežnjev, a širok pa 15 sežnjev. Temelj sestoji iz samega trdega granita. Na vsakih 200 do 300 korakov so trdi stolpi, visoki 25 do 30 sežnjev, a široki 24. Na zidu so z obeh strani prsobrani, tako, da morejo iti branilci od enega stolpa do druzega, da jih sovražnik ne opazi. Zid razprostira se brez obzira na tla preko gorá, dolin in ravnin; na potocih in manjih rekah sezidani so mostovi, velike reke čuva na obeh obalih mnogo močnih kul. Zid je sezidan okolo 200 let pred Kristom proti navalom Tatarov. Čas, kar so ga porabili za stavljenje tega kolosalnega zida, in trošek ne more se preračuniti. Delalo ga je gotovo več milijonov ljudí.

Naši dopisi.

V Gorici 6. jul. — Najpred par besedic o zadnjem mojem dopisu (v štev. 28. „Novic“ od 9. dne t. m.). Pazljivi čitatelj je zapazil, da je kakih 9—10 vrst (od besede „Danes...“ v 17. vrsti do besed „meminisse juvat“ v 26. vrsti) celó nerazumljivih. To prihaja od tod, ker je pred temi nejasnimi vrstami izpuščenega nekaj, s čemur je omenjeni odstavek v tesni zvezi. — Končal sem zadnji dopis s kandidaturo dr. Pajerjevo; današnjega naj začnem z izvolitvijo njegovo. Pretekli torek (8. t. m.) je bil hud dan v Gorici. Zbralo se je — oziroma pooblastil poslalo — 248 velikih posestnikov. Pajer je dobil 176, njegov nasprotnik Vicentini 71 glasov (Pajer in Vicentini sta sošolca). Nekdo je v „Triester Zeitung“-i preračunil, da od Vicentini-evih glasov je samih 15 došlo mu od „Isonzo“-ve stranke, katera ga je bila za kandidata postavila, ostale sta mu nabrala dva velikoposestnika, ki nista „Isonzo“-vca. S tem se hoče dokazati, da je „Isonzo“ vojskovodja brez vojske. *) Bodi temu, kakor koli, — zmaga Pajerjeva je sijajna vkljub vsem brezozirnim ovadam v „Isonzo“-u. Tù mi prihaja na misel, kar je nekdo rekel zastran kandidatur o volitvah: „Če ne znaš vesti izprašati in generalne spovedi opraviti — kandiduj“! „Če ne veš, kaj je javna pokora, kandiduj“! — Čas je dober zdravnik; razmere so gledé dr. Pajerja mnogo popravile, mnogo poravnale. — Naša dežela bode imela v državnem zboru četvero mož, ki so — naj reče kedo, kar hoče — cvet njene inteligencije in veljave. — Še nekaj naj povem o volitveni agitaciji dne 8. julija t. l. Prilepljeni so bili po uličnih oglih mêter široki plakati, ki so Vicentini-a priporočali v italijanskem in slovenskem jeziku. Vidite, da smo že „Isonzo“-vcem „fratelli“?! O teh plakatih piše „L' Eco“ tako-le: „Volitev poslanca za véliko posestvo je ponudila priložnost neki čudni prikazni — nepričakovani in mnogim ugodni. Prejšnji čas niso hoteli „Isonzo“ in njegovi janičarji trpeti, da bi se po mestnih zidovih ali vratih prilepljala slovenska oznanila ali razstavljala kaka slovenska znamenja. Trdili so, da je mesto italijansko in da tiste inostranske grdobe ne smejo Italijani trpeti, z eno besedo, da italijanski zidovi morajo ostati deviški ter da jih ne sme oskruniti nikak slovenski madež. Zdaj pa so se menda skesali. Pretekli torek, ker so se hoteli prikupiti slovenskim volilcem in pridobiti glasov svojemu kandidatu, dali so prilepiti po oglih zraven italijanskih pozivov tudi velikanske slovenske plakate z debelimi črkami — priporočajoče njihovega moža. Po pravici naj povemo: ta nedolžna hudobijica ni presunila srca slovenskim volilcem, kateri so brž ko ne premislili, da tista bratovska ljubezen je bila enmalo kosmata; vendar pa — led je razbit, združba je dognana in po „Isonzo“-vem in njegovih prijatlov prizadevanji — smo zdaj vsi bratje, vsi zavezniki. Tako je tedaj preklicano prokletstvo, ki je do sedaj tlačilo slovenske spise in plakate in naši slovenski sodeželani ali someščani lahko mislijo zdaj, da, če so slovenska oznanila pripuščena, kedar je všeč „Isonzo“-u, ne bodo — gotovo ne — prepovedana, kedar bode — ne gledé na „Isonzo“ — Slovencem samim všeč, prilepiti jih. — Ecco, che l' „Eco“ è l' eco del nostro cuore! — Hočete, da Vam povem, kaj se pri nas zdaj, po volitvah, kuha v naši slovenski politiški kuhinji? kako se stranke zbirajo in urejajo? kako naš časnik lastnikov in urednikov, uredniki časnika iščejo? kako se sloga in „Sloga“ kuje? Čemu bom to pravil? Saj bode v kratkem vse očitno. Gospoda naša! če stvarite kaj za deželo in narod, bode trpežno, stanovitno; če pa samo za stranko ali za-se kaj skovate, pojde spet vse rakom žvižgat.

Iz Trsta 12. julija. (*Poslano.*) Čital sem v „Slov. Narodu“ in celó v tukajšnji „Edinosti“, da je trgovinska firma: „J. Pipan & Comp.“ nehala itd. Zato moram objaviti p. t. občinstvu, da se ima to le tako razumeti, da prav za prav moja firma nikakor ni nehala in da sem le sodružabnike spremenil, s katerimi svojo trgo-

---

*) Prebrisani „Isonzo“ „Triester-Zeitung“-o spet sè svojo statistiko pobija, in sicer tako-le: Pajer je imel 49 aristokratijskih glasov, 12 od tujcev in družeb, 80 slovenskih, skup 141; kar jih še manjka do 176, to je, 35 glasov je bilo italjanskih. Vicentini pa je imel od svojih 71 glasov 67 čisto italijanskih. — Dalje šteje „Isonzo“ tako-le: Vseh velikoposestvenih glasov skup je 314, italijanskih 157, slovenskih 92, od ostalih 65 pa je 16 tujih — od družeb in industrialnih ustanov — in 49 aristokratijskih. O naši aristokratiji pravi „Isonzo“, da je brez narodnosti in domovine, da bi rada bila nemška, pa da nima pravice šteti se k Nemcem.

vino z boljšo materijalno podporo nadaljujem, tako, da sedaj svojim trgovinskim prijateljem lahko ugodniše ustrezam, nego mi je bilo prej mogoče.

Josip Pipan,
vodja trgovske hiše J. Pipan & Comp.

Iz Koroškega 13. julija. (*Volitve*) so pri kraji in nam Koroščem se zdaj žalostna pesem poje, da smo liberalce in Nemce volili v državni zbor. Res je skor tako, in marsikaj smo sami zakrivili, ker smo premalo storili, da bi si bili vsaj v par krajih zagotovili gotovo zmago. Vsaka volitev je boj, a o volitvah, ki smo jih zdaj imeli, ni bilo nikomur treba preroku biti, da je lahko naprej vedel, da bode volilni boj hud, kakor nobeden prejšnjih. Zato bi bilo treba očitne in dobre organizacije pod zastavo slovensko. Te pa smo pogrešali, čeravno koroška dežela šteje 120.000 Slovencev. Res je, da je volilni red tudi pri nas tako skovan, da nemški volilci zamorejo slovenske zadušiti in da je skrajni čas, da se premení krivična volilna postava, vendar smo Slovenci na Koroškem vsakako preveč polžeki, ki brž stisnemo rogé, če nam le Nemec blizo pride. To ni prav! Pokažimo svetu, kakor naši bratje na Štajarskem kažejo svojim nemškim deželanom, da tretjina prebivalcev Koroške je slovenska in da po takem nam ne gré samo davkov plačevati in vojakov armadi dajati, temveč da nam gré tudi primerni zastop v deželnem in državnem zboru. Ne bodimo zadovoljni samo s tem, da po naši družbi sv. Mohora gre na tisoče slovenskih knjig po svetu, ampak skrbimo tudi za to, da se našega naroda prime teh naukov kaj, ki jih po naši tiskarni dobivajo Slovenci druzih dežel! Če ne nategnemo vseh naših močí za narodno ravnopravnost, bati se nam je, da Nemci izbrišejo nas Slovence na Koroškem iz vrste slovenskega naroda. Vse zadnje volitve so nam zopet kazale, s kakoršnimi zvijačami so nasprotniki naši si sèm ter tjè priborili zmago na volišči, — kako so na volišči v zadnjem hipu omajali volilne može na svojo stran, — kako so župnike in farne provizorje izpuščali iz vrste volilcev, — kako cele rajde železniških inženirjev potisnili v imenik volilcev, — kako so kričali „farjev“ ne volite, „Slovencev“ ne volite, in da nekaterim celó nobeno sredstvo ni preumazano bilo, da bi se ga ne bili poslužili za dosego nepoštenega svojega namena. V tacih okoliščinah je treba krepko in očitno z odprtim vezirjem na noge stopiti, vsaj imamo tudi pri nas rodoljubov, katerih beseda veljá. In če v takem položaji tudi pademo, pademo častno, zastava slovenska ne bode zato nikakor osramotena, al vsaka tako zgubljena vojska je stopinja bliže k zmagi, katere smo gotovi, kedar nam bo volilni red pravičen in narod naš politično bolj zdramljen in se bode sramoval, pokladati se tujčevi pêti!

Iz Savinske doline 10. jul. (*Opat celjski Wretschko — „avis rara“.*) — V Celji imajo opata, ki mu je imé Wretschko, ki se po pravici zove zdaj „redka tica“ med duhovščino in katero si bode morebiti še kak menažerijsk lastnik kupil, da jo pelje po svetu in v posebni kletki kaže za doplačanih 20 krajc. In zakaj neki? — bodo vprašali naši bralci. Zato, ker ga ni duhovnika v celi Avstriji, ki bi pri zadnjih volitvah bil tako strastno agitiral, kakor on, in s tem pripomogel, da je bil izvoljen brezverski dr. Forregger, kateri se je v „Cillier Zeitg.“ ponujal za poslanca v državni zbor s tem, da je psoval duhovnike, lagal zoper grofa Hohenwarta in blata nanosil na vse, kar je Slovencem drago in sveto. In za tega človeka je indirektno delal opat celjski, sin matere slovenske tako brezobzirno strastno, da nam zgodovina agitacij ne kaže enacega trobentarja, kajti spozabil se je celó tako, da je v glasovito „Ciljerco“ natisniti dal poziv do celjskih meščanov, v katerem osramotuje g. Berksa, ki so si ga — če tudi ne vsi radi — izbrali Slovenci za svojega kandidata. S tem pozivom je gladil pot poslanstvu Forreggerjevemu, ker je oplašil mnogo volilcev, ki bi bili volili Berksa. Naj bi bil zaslepljeni opat že agitiral drugače zoper Berksa, — prosta mu pot! — al da celó s pismom v nemčurskem časniku na očitnost stopi pred volilce, to je nekaj, česar od duhovnika ne nahajamo še v zgodovini volitev na zemlji slovenski! Po pravici mu gré tedaj naslov „avis rara“, ki je vsa sposobna, da se kaže slovenskemu svetu v tičniku menažerijskem!

Iz Dolenjskega 10. julija. (*Zadnje volitve. Želje do državnih poslancev.*) Zadnje volitve v državni zbor, ki so se pri nas jako tiho, brez vsakega šuma in hrupa vršile, bile so v marsikaterem obziru zanimive. Pokazale so prvič, da zavedni del naroda stojí popolnem na strani svojih voditeljev, da pa se tudi manj izobraženi, politično manj izvedeni ljudje k pravični narodni stranki nagnejo, ako pri volitvah vlada ostane neutralna. Ces. uradniki se zadnji pot niso v volitvene zadeve toliko in tako vtikali, kakor drugekrati, zato smo Slovenci hvaležni ministru Taaffeju, čegar volja je bilo tako postopanje. Da so vkljub izrečeni ti vladni neutraliteti uradniki vendar imeli za-se prosto voljo pri volitvi, kaže to, da jih je mnogo vendar le volilo nemčurskega kandidata (pri nas nekdanjega „landtagskorporala“ Kromerja), da se jih je le malo volitve zdržalo in so le malokateri za narodnega kandidata glasovali. Da kandidati a la Dežman, Vesteneck, Kromer, niso bili čisto po Taaffejevem okusu, to mislim, ni nobena skrivnost. Zakaj pa vendar je še toliko uradnikov pri nas za-nje glasovalo, to je izviralo iz tega, da so menda z Dunaja dohajale dvojne želje, kakoršne gojé namreč sedanji dvojni ministri še. Grof Taaffe želí državi mirú in sprave, drugim pa se menda ne dopada pravična njegova želja, naj tudi Slovani uživajo narodno ravnopravnost. Uradniki naši, glasujoči za nemčurstvo, so toraj navdihnjeni bili po takih ministrih, kakoršen je Stremayr in so še drugi. Veliko veliko bi se dalo pisati o tem kapiteljnu, a pustimo to na strani, kar je bilo, in upajmo, da bode vprihodnje bolje in nam pomaga bodoča večina državnega zbora in bodoča vlada. Uže 12 let na papirji stoječa ravnopravnost slovenska naj bi se vendar enkrat djansko izvéla, slovenskemu jeziku naj bi se vendar odprla pot v urade in šole, slovensko slovstvo naj bi vlada enako podpirala, kakor nemško, domače naše uradnike in učitelje naj bi ne pošiljala na tuje, nemških ljudí nam ne vsiljevala. Poleg tega naj bi naši državni poslanci na to delali, da se velika in ogromna davkovska bremena našemu kmetu odvzemó in olajšajo. Na Dolenjskem, na pr., gré posestvo za posestvom na kant, in kdo največ zahteva eksekucijsko prodajo? Največ davkarije. Davek se toraj mora in mora kmetu znižati, naj začne vlada štediti (šparati), kjer koli hoče. In na mnogih straném se more pri dobri volji kaj prihraniti; tako bi se gotovo dalo veliko prihraniti, ako se okrajna glavarstva odpravijo, za kar sta uže davno v kranjskem deželnem zboru pledirala dr. Bleiweis in dr. Toman. Tudi pri šolstvu bi se lahko mnogo prihranilo. Čemu je, na priliko, slabo obiskani realni gimnazij v Kočevji? Čemu so se osnovala povsod ženska učiteljišča? Gradec, Celovec in Ljubljana imajo tako drage zavode, katere bode treba vse zopet zatvoriti, kajti učiteljic je že toliko kot listja in trave, da šolske gospóske že ne vedó več, kam bi te sirote spravile. — Take in enake naloge čakajo državni zbor in vse pričakuje, da bode temeljito pometal po vsej Avstriji, in na olajšanje davkoplačevalcem odpravljal — vse nepotrebne naprave, ter skrbel rajše za povzdigo kmetij-

stva in obrtnije; vsaj imamo v Avstriji prav za prav uže preveč take inteligence, ki bi se le zlahkoma rada živela od kmeta, a reelnih in razumnih kmetovalcev in obrtnikov pa je dosta premalo.

Iz Ljubljane. — Ker so volitve v državni zbor končane, soštevajo časniki zdaj poslance različnih strank, da se izvé, katera stranka bo večino imela in kolikošno. To je gotovo, da so centralisti (ustavoverci) propadli in da poslanci naše stranke (naj jih imenujemo autonomiste, federaliste ali konservativce) imajo večino kakih 45 do 49 glasov, in po takem pride tudi naših kakih 25 (tedaj večina) v delegacijo. Al nemogoče je uže danes prav natanko zagotoviti razméro med številom autonomistov (federalistov) in centralistov, kajti to se bode še le pokazalo takrat, ko pridejo poslanci v zbor, se razvrstijo v različne „klube" in se bode slišalo njihovo glasovanje o važnih razpravah. Če pridejo, kar smemo pričakovati, Čehi v zbor, bode česko-moravski klub s prištetimi 16 federalističnimi veliko-posestniki českimi in moravskimi štel 60 glav, — poljski klub 59, Hohenwartov klub pa 49, kateremu utegne še kakih 15 poslancev pristopiti, kateri se prištevajo k „srednji stranki". Vsi trije klubi pa bodo o glavnih vprašanjih edini.

— (*Iz seje deželnega odbora 11. julija.*) Načeloma je deželni odbor sklenil, da se v norišnici na Studenci ne vpelja lastna režija, dokler ne bodo vsi blazni iz stare norišnice v Ljubljani in iz norišne podružnice v prisilni delavnici v novi norišnici spravljeni. — Deželna vlada se naprosi, naj razpiše 3 izpraznjene štipendije za slepe otroke za šolo v Lincu. — Za dokončanje zidanja ljudske šole v Št. Lambertu se dovoli iz normalno-šolskega zaklada 400 gld. podpore. — Ljubljanski hranilnici in gosp. Martinu Hočevarju v Krškem se izreče zahvala za darova vsak po 200 gld. muzejnemu zakladu za preiskavanje poganskih gomil. — Redutna dvorana se prepusti za razstavo starin iz poganskih gomil in za seje starinoslovcev, kateri bodo imeli poslednje dni t. m. v Ljubljani svoj shod.

— C. k. deželni predsednik vitez Kalina se je 10. dne t. m. podal za nekoliko časa v Karlove Vari v toplice.

— C. k. vladni svétnik vitez dr. Schöppl je dobil naslov in značaj c. k. dvornega svetnika.

— (*Matica slovenska*) je postala posestnica hiše banke „Slovenije"; z dopisom od 28. junija t. l. je c. k. deželna sodnija dovolila prepis one hiše v zvezdnem drevoredu v lastnino Matičino.

— (*V seji mestnega odbora 12. t. m.*) je župan odgovoril na več interpelacij. Iz odgovora na interpelacijo dr. Kar. Bleiweisa o zelo zanemarjeni mestni ubožnici je bilo očitno, da se za bolnike še prav nič ni storilo, pa tudi ni podoba, da se žalibog bode kmalu kaj storilo, čeravno je potreba bolje skrbí očitna; — za napravo obrisov prodajalnic za mokarje in druge za knezoškofijsko palačo, o kateri je interpeliral gosp. Regali, mestni inženir še ni imel časa; — iztrebljenje mestnih kanalov, za kar je interpeliral g. Horak, se je izvršilo.

— Dve službi c. k. okrajnih živinozdravnikov za Kranjsko ste razpisani. Prošnje se imajo c. k. deželnemu predsedstvu v Ljubljani zadnji čas izročiti do 15. avgusta. Prošnjiki se morajo izkazati z diplomo, da so na Dunaji izvršili više živinozdravske študije, s spričalom znanja slovenskega ali kakega druzega slovanskega jezika, s krstnim listkom, s spričalom, da so vsled ministerskega ukaza od 21. marcija 1873. leta sposobni za ces. stanovitno službo; če so morebiti uže pri kužnih živinskih boleznih opraviti imeli, jim bo to v posebno priporočilo.

— Za pogorelce v Gori ribniškega sodnijskega okraja, katerim je požar 30. dne u. m. grozno škodo učinil, se smejo po dovoljenji c. k. deželnega predsedstva po celi deželi nabirati milodari.

— (*Sokolski večer*) je preteklo nedeljo zvečer privabil toliko gostov na vrt čitalniške restavracije, da so bili vsi prostori prepolni. Al tudi zadovoljni smo bili in sicer jako zadovoljni z vsem, kar smo videli, kar smo slišali, in kar smo jedli in pili. O telovadnih produkcijah naših Sokolcev smo kar strmeli, — v lepo petje čitalničnih pevcev kar zamaknjeni bili, — za okusna jedila in dobre pijače pa smo sedanji gostilnici Grčarjevi hvalo peli, in ker je tudi vreme ugodno bilo, smo po vse zadovoljni zapustili vrt, veseli novice, da je čitalniški odbor v soboto sklenil, da čitalnica prve dni avgusta tudi napravi veselico tù pod milim nebom.

— (*Konec šolskega leta.*) Včeraj ob 8. uri zjutraj so zvonovi v stolni cerkvi klicali šolsko mladino gimnazije, preparandije in vadnice k slovesni sv. maši, s katero se je sklenilo šolsko leto. Mestne ljudske šole se zapró še le 23. dne t. m.

— (*Ljubljanska viša gimnazija*), kakor „Jahresbericht" kaže, je imela za obligatne predmete 20 profesorjev in učiteljev in je štela koncem letošnjega leta 502 javnih in 7 privatnih učencev, med katerimi je bilo 376 Slovencev, 124 Nemcev, 2 Čeha, 6 Lahov in 1 Anglež; po veri so bili vsi katoliki. Obligatni predmeti so bili: veronauk, latinščina, grščina, nemščina, slovenščina, zemljepis in zgodovina, matematika, prirodopisje, fizika in propedeutika; — neobligatni predmeti so bili: kmetijstvo, francoščina, italijanščina, stenografija, risanje, lepopisje, petje in telovadba; godbe se je učilo več gimnazijalcev v muzični šoli filharmoničnega društva.

— (*Cecilijno društvo*) ima 7. dne avgusta svoj občni zbor. Program obsega 4 razdelke: 1) ob osmih zjutraj slovesna sv. maša v stolni cerkvi, — 2) zborovanje v škofiji, — 3) ob štirih popoldne petje pred sv. rešnjim Telesom v stolni cerkvi, — 4) ob petih teoretično-praktičen poduk v koralnem petji v Alojznici. Kaj se bo dopoldne in popodne v cerkvi pelo, naznanja „Cerkv. Glasb." v svoji 7. številki. Glavna pevska poskušnja bo 6. avgusta popoldne v Alojznici. Zvečer 7. avgusta je skupna zabava, s katero se končá občni zbor. — Zborovanja udeležiti se smejo le društveniki, vseh druzih slovesnosti pa sploh vsi prijatelji glasbe.

— (*V Kamniku*) je bila v nedeljo lepa národna veselica. Prišlo je mnogo rodoljubov in domorodkinj iz Kranja pozdravit vrle meščane kamniške, ki so se pri zadnjih volitvah med kranjskimi mesti z največo odliko obnesli. Tudi iz Ljubljane je šlo v Kamnik nekoliko narodnjakov, katerih bi gotovo veliko več bilo, ko bi se ta izlet bil bolj razglasil. Z grada gosp. viteza Schneida jim je velikanska cesarska zastava naznanjala in streli s starega grada klicali so jim „dobro došli!" Nekoliko kranjskih rodoljubov in domorodkinj je kmalu po dohodu obiskalo visokospoštovanega viteza Schneida na njegovem gradu, kjer so bili ljubeznjivo sprejeti. Po skupnem obedu v čitalnični dvorani, pri katerem je gosp. dr. Mencinger, predsednik čitalnice kranjske, nazdravil kamniškemu mestu, ki je postalo zdaj prava trdnjava rodoljubju, in kteremu pozdravu je zahvalno odzdravil dr. Samec, se je vsa družba odpeljala v bližnji Mengeš na vrt Staretove gostilne, kamor je došel tudi vitez Schneid s svojo rodovino. Tù je s prisrčno napitnico pozdravil župan kranjski g. Šavnik viteza Schneida, ki je v jedernatem govoru županov pozdrav odzdravil, rekši, da mu za predragi narod slovenski uže bíje srce njegovo od leta 1863., ko je prvikrat ž njim v dotiko prišel, in da mu ostane

zvest do zadnjega diha. Na večer so se poslovili Kranjci in Ljubljančanje veseli lepega dné in vrnili domov. — Naj omenimo, da Kranjcem so v Mostah kljubovali neki neotesanci, — da pa jih je za to odškodoval preprijazni sprejem v Šenčurji. „Tagblattu“ je ona nezgoda v Mostah zopet voda na njegov mlin, katerega je namazal po svoji navadi s celo korbo laží. Tako se „Tagblatt“ zmerom najraje valja v svoji gnojnici, — dober tek!

— (*Zbor avstrijskih učenjakov v človekoznanstvu in prazgodovinskih preiskavah*) nam je napovedan na 28. in 29. dne t. m. Zborovalo se bode ta dneva dopoldne od 9. do 12. ure v redutni dvorani, popoldne oba dneva pa izleti napravili na mirje in močvirje k starodavnim stavbam na kolého. Napovedana so dozdaj sledeča predavanja: O najnovejših najdbah šentmarjetskih gomil bo govoril gosp. Dežman, — o starodavnih lončenih posodah in o razvoji njih ornamentike prof. Gurlitt, — o imenih kranjskih krajev in osob prof. vitez Arnold Lušin, — prof. Alfons Müllner bo razpravljal človekoznanstvene stvari iz doljnega Štajerja, in kako naj se postopa o delovanji na antropologičnem in prazgodovinskem polji, — gosp. V. Obermüller bo govoril o predrimskih prebivalcih Norika, — gosp. M. Scheyer o poganskih rakah v okraji rateškem na Dolenjskem, — gosp. Szombathy o kraniometriškem aparatu c. kr. prirodoslovnega dvornega muzeja dunajskega, — grof G. Wurmbrand o avstrijskih stavbah na kolého.

— „Brenceljna“ zadnja številka je prinesla naslikan „pogreb prokletih grabelj“, dobro sestavljeni dvogovor med „Idrijo“ in „slovenskim duhom“, in pa kako „rešpehtarjeva kuharca“ levite bere celjskemu župniku Wretschkotu, ki je pri volitvah delal za Ferrekarja!

— O svečanosti, s katero so se v pondeljek v Zagrebu sprejeli z Dunaja prepeljani ostanki leta 1872. ondi umrlega slavnega pesnika Petra Preradoviča in Zagrebu položili v grob, nam poroča dr. Poklukar, ki se je kot zastopnik „Matice slovenske“ ravnokar vrnil iz Zagreba, da je bila svečanost v istini tako sijajna, da Zagreb ni še doživel take, počenši od momenta na kolodvoru, kjer je navdušeno govoril A. Šenoa, da momenta na pokopališči, kjer je s prekrasnim govorom dr. K. Vojnović zaklučil svečanosti. Deputaciji „Matice slov.“ so se dr. Poklukarju pridružili Zagrebški udje naše Matice gospodje: ravnatelj gimnazije Fr. Bradaška, prof. Stare in prof. Celestin. Vencev, nekaterih velikanskih in prekrasnih je bilo okoli 120, med njimi tudi lavorov venec naše Matice. Krog 11. ure je prišel sprevod na pokopališče, kjer se je razkril prekrasni, a ne še po vse dodelan spominek narejen iz kararskega marmeljna: „na grobu plakajoča Hrvatska“. Tako so se spolnile želje neumrlega pesnika, da domovina zdaj govori:

„U mom polju dajem groba,
Mojim ciećem grob ti kitim.“

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — O sestavi novega ministerstva se ne sliši še nič. Da pride, o tem ni dvombe; želeti je le, da bi grofu Taaffe-u zraven avstrijskega patriotizma bila bi pred vsem politična taktika vodílo v sestavi novega ministerstva, kajti v ustavnem življenji je prava politična taktika eden najvažnejših faktorjev.

— Minister Stremayr, ki domá ni mogel vjeti nobenega poslanstva, je šel v Bukovino za-nj koledovat, kjer se mu je c. kr. deželni predsednik Alesani umaknil. Bukovina, kjer so tudi glasovitega Offenheima si za poslanca izbrali, je tedaj „das Land, wo die Mandate blühen“.

— Českemu deželnemu zboru se bode neki predložila vladna predloga o prenaredbi volilnega reda. — Morebiti je ta predloga ena tistih garancij, po kateri Čehi pridejo v državni zbor.

Iz Gorice. — Gosp. Žepič, učitelj deželne kmetijske šole, bo šel v nekatere kraje dežele naše in ondot v 3 dnevnih podučeval o sadjereji. Za to podučevanje sta letos odločena kraja Sežana, in sicer dne 24., 25. in 26. julija in pa Kobarid dne 28., 29. in 30. julija. Poduk bo trajal vsak dan od 10. do 12. ure predpoldne, popoldan je odločen za praktične razkaze. Poduk bo javen in brezplačen in so vabljeni udeležiti se teh kurzov kmetovalci, posebno sadjerejci. Podučevalo se bo: kako pravilno sušiti sadje, kako umno izkoristiti sadje, kako bi se zamogla sadjereja vsestransko razširiti, na pr. po občinskih drevesnicah, z zasajenjem poti, kako naj se novi sadni vrti napravljajo, kako drevje sadi in staro oskrbuje.

Iz Dalmacije. — Ker se brez dr. Klaiča skor ne more misliti v državnem zboru prav zastopana Dalmacija, zato slišimo, da kdo izvoljenih poslancev odstopi in da Klaiča potem volijo.

Ogersko. — Kobilice so v županiji Szatmarski okoli 600 oralov poljá večidel pokončale. Vojaki in občine delajo, kar morejo, da bi zabranili škodo, 3600 delavcev je zato zmerom na nogah; skopali so grabnov (100.000 sežnjev po dolgem), kamor lovijo kobilice, katere pokrijejo s slamo in jo zažgejo, da tako sežgó požerubinje.

Iz Rusije. — Tudi v južni Rusiji in na Kavkazu je letos silna suša. Kar suša ni vzela in pa toča ni vničila, to sedaj kobilice in pa žitni hrošči pokončujejo. Setve okoli Odese in po južno ruskih okrajnah Besarabije, Jekaterinoslava, Kersona, Poltave in kavkazkih okrajin Tiflisa, Trska, Bakur, Stavropolja in Kutaisa so skoraj popolno pokončane. Kobilice žró zdaj žitne bilke, travo, drevesno listje, kajti tudi vrti so tako polni te nadloge, kakoršne najstareji ljudje ne pomnijo.

— „Golos“ piše, da sta se sv. oče papež in ruski car prijazno pogodila zarad katolikov na ruskem Poljskem.

Iz Bolgarije. — Ko je te dni novoizvoljeni knez Aleksander I. na zemljo bolgarsko stopil, objavil je sledečo proklamacijo: „Dragi moji rojaci! Po jednoglasni volitvi bolgarskega naroda povzdignen na kneževski prestol, moram v slovesnem trenutku, ko stopim na bolgarsko zemljo, izreči, kako poznam svetost dolžnosti, katere mi je naložila narodova volja, in kako želim posvetiti vse svoje moči v blagost Bolgarije, ki mi je postala domovina. Predno grém v novo glavno mesto in prevzamen tam vodstvo vladnih poslov, imam za svojo dolžnost, da grem v Trnovo in slovesno prisežem pred narodnim zborom, ki me je volil. Naznanjajoč bolgarskemu narodu svoj prihod v kneževino, prosim Vsegamogočnega, naj on blagoslovi moj trud. V domoljubji bolgarskega naroda upam najti ono pomoč, katere mi je treba, da bodem mogel zagotoviti blagost deželi, koji posvetim odslej vse življenje svoje. Vsegamogočni naj mi pomaga.“

Iz Bosne. — Bosna in Herzegovina dobite 3 škofe. Tako je nasvetoval biškup Strossmajer sv. očetu, in cesar avstrijski je potrdil.

Angleško. — V Chislehurstu so princa Napoleona slovseno pokopali; okoli 7000 Francozov je bilo pričujočih.

Odgovorni vrednik: Alojzi Majer. — Tisk in založba: J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.